

AZ EKE OFI KÍNÁLATA ÉS FEJLESZTÉSEI A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SZÁMÁRA

2018

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az EKE OFI fejlesztései, SNI, 2018

Tantárgyak, amelyekhez jelenleg taneszközök fejlesztése zajlik az SNI enyhe és középsúlyos kerettantere szerint:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Környezetismeret, Vizuális kultúra, Ábrázolás-alakítás, Életvitel és gyakorlat, Informatika, Angol, Játékra nevelés, Olvasás-írás, Ének-zene, Kommunikáció.

- A sajátos nevelési igény egyúttal **sajátos nézőpontot** is igényel. A kompenzáció és rehabilitáció egyaránt vonatkozik az integráltan, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben oktatott gyerekekre.
- Az enyhe besorolásúak (tanulásban akadályozottak, IQ: 70-50) speciális kerettantervéhez fejlesztett taneszközök alkalmasak lesznek **az integráltan oktatott gyerekek fejlesztésére** és nevelésére is (matematika 2-3-4. évf., környezetismeret 1-2-3-4. évf., magyar nyelv és irodalom, 3-4-5-6. évf., ének 1. és 5. évf.).
- A tavaly elkezdett fejlesztések eredményeként **frissen akkreditált** könyveink vannak magyarból (2. évf.) és matematikából (1. évf.).

Az EKE OFI 2018-19-es fejlesztési céljai

Taneszközeink általános jellemzői:

- A jelenleg piacon lévő SNI taneszközök elavultak, megjelenésükben és tartalmukban idejétmúltak.
- Az új kerettantervnek megfelelően új taneszközökre van szükség.
- Komplex fejlesztésre van szükség, a tantárgyak közötti szorosabb kapcsolatra, életközeli példák megjelenítésére.
- Célunk, hogy mind az enyhe, mind a középsúlyos értelmi sérült tanulók és az őket fejlesztő pedagógusok, szüleik számára innovatív, modern, a mai kor igényeihez igazított, jól használható taneszközöket, segédanyagokat adjunk.
- Fontos, hogy nagyfokú differenciálásra, sokoldalú felhasználásra adjanak lehetőséget, tartósak és bővíthetők legyenek.
- Az elektronikusan elérhető tanári kézikönyv komoly háttértámogatást, módszertani segédanyagot biztosít.
- A szerzők, lektorok az ország vezető, gyakorló gyógypedagógusai.

Magyar nyelv és irodalom

- JÁTÉKHÁZ-sorozat átdolgozása
- Enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, akik szegregáltan tanulnak
- 1-6. évfolyam
- Enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, akik integráltan tanulnak
- 1-4. évfolyam

Az átdolgozás koncepciója

A tananyag feldolgozásakor céltudatosan beépített elméleti alap és módszertani tudás:

- általános tanulási törvényszerűségek,
- tananyag spirális elrendezése,
- tanórák mozaikszerű felépítése,
- tanórai differenciálás,
- eltérő haladási ütem.

Az átdolgozás koncepciója

Célunk tanulóink számára „eszközt” biztosítani:

- a hatékony tanuláshoz,
- az ismeretszerzéshez,
- az önkifejezéshez,
- a gondolatközléshez,
- az igényes szabadidős tevékenységhez.

Az átdolgozás koncepciója

Világos különbséget teszünk:

- a tanítás folyamata és a már kiépített ismeret használata között,
- az olvasás, írás képességének kialakítása és a kialakult képesség működtetése között.

Szegregált iskolai környezetben

- A 6. osztály végére eljutnak tanulóink a beszéd-olvasás-írás eszközzintű használatáig.
- Képesek lesznek képességüknek megfelelően a beszédet és az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni, gondolataikat írásban megjeleníteni, szöveget alkotni, a kijelölt memoriterekét szöveghűen elmondani.

Integrált iskolai környezetben

- A 4. osztály végére eljutnak tanulóink a beszéd-olvasás-írás eszközzintű használatáig.
- Képesek lesznek segítségükkel az információ adásra és a szerzésre, az önálló tanulásra, az önkifejezésre, gondolatközlésre.
- Képesek lesznek a képességeik alapján elvárható tanulási teljesítmény elérésére.

Integrált iskolai környezetben

- Az általános műveltséghez, kulturális hagyományainkhoz kapcsolódó memoriterek szöveghű elmondása sikeresen megvalósítható számukra.
- Az írásbeli nyelvhasználat rendszere kiépül, képesek lesznek a sikeres szabályalkalmazásra, az önellenőrzésre, a hibajavításra.

Matematika 1-2. és 5. évfolyam

Középsúlyos

- Digitális környezetbe könnyen adaptálható grafikai elemek.
- Táblára helyezhető tanári demo lapok.
- Jobb minőségű papír.
- Új, modern grafikák.
- Sok helyen fotók a realisztikus ábrázoláshoz.
- Kivágott, stancolt alakzatok a szemléltetéshez.
- Minden laphoz tanári-foglalkozásjavaslat, fejlesztési célokkal.

Önkiszolgálás 1-2.

Középsúlyos

1. A tanulók eltérő értelmi képességeihez alkalmazkodó, megfelelő képi és nyomdatechnikai megjelenítéssel rendelkező tankönyvre van szükség.
2. A tanulók értelmi fejlődésben fokozatosan kialakuló képi látását a könyv anyagának összeállításakor figyelembe kell venni.
3. A hagyományos tankönyvtől eltérően a készülő tankönyvünk feladatlap gyűjteménynek tekinthető.
4. A feladatgyűjtemény a gyógypedagógus által irányított tanulási folyamat egyik eszköze, kiegészíti a gyakorlati megvalósítást.
5. A feladatgyűjtemény a szülőket is megszólítja.
6. Tematikai egységei: étkezés, személyi higiénia, öltözködés, környezetrendezés, környezetmegóvás.
7. A feladatlapok: keménypapírból készülnek, fóliával fedettek (további extra: mágneses lapok, laminált tablók). Fűzős dossziében elhelyezhetőek, kivehetőek, csoportosíthatóak. A felmenő osztályokba továbbvihetőek, használhatóak, bővíthetőek. A lapok többféle cselekvést indukálnak: nemcsak rajzi aktivitást, hanem formaegyeztetést, csoportosítást, formabehelyezést.

Környezetismeret 1-4.

Enyhe

- A kerettantervnek megfelelően a taneszközök feladatai alkalmasak aktív tevékenységre, közvetlen tapasztalatszerzésre, kísérletezésre, gyűjtőmunkára, tapasztalat útján szerzett ismeretekre, szituációs játékokra, beszélgetésekre.
- 1. és 2. osztályban munkatankönyv, 3-4.-ben tankönyv és munkafüzet.
- Sok tevékenységre ösztönző matricás és kivágható melléklettel, tanári tablókkal, játékokkal.
- Gazdag módszertani segédlet a fejlesztő pedagógusok és a szülők számára is elérhető, internetről letölthető formában, melyben interaktív feladattár és játékgyűjtemény is helyet kap.
- Tantárgyi kapcsolódások kézműves, anyanyelvi és matematikai területekhez is.
- Letisztult, modern grafika, fotók és gyerekközeli rajzok, felhasználást segítő piktogramok.
- 1-től 4. osztályig spirálisan egymásra épülő tananyag, egységes, jól átlátható megjelenés, logikus tananyagfelépítés.

Környezetismeret 5-6. és 7-8. Középsúlyos

- A speciális, képességek és ismeretek terén igen széles skálán szóródó célcsoport miatt a fejlesztés alatt nagy hangsúlyt fektetünk a változatos felhasználási módokra és a tartósságra.

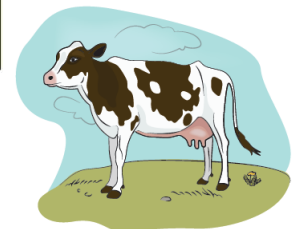
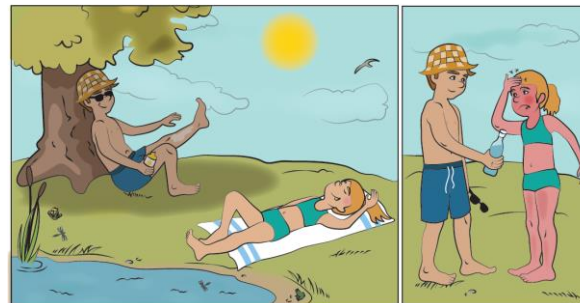
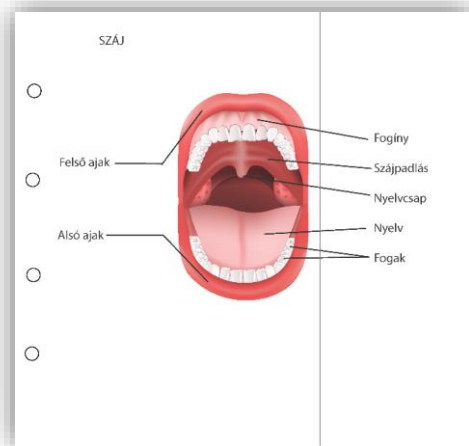
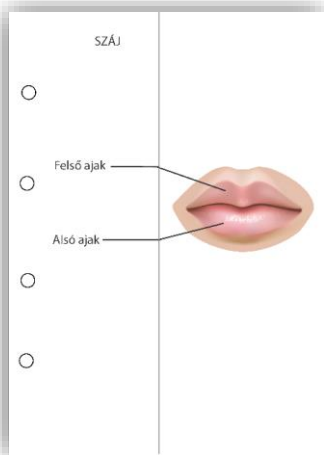
Ezt szolgálják:

- **Gyűrűkapcsos kötés:** Az oldalak sorrendje felcserélhető, és minden tanuló csak azokat a lapokat kapja meg, amelyek az ő adott szintjének megfelelőek.
- **Kihajtható oldal:** A hosszú oldal mentén kihajtható az oldalak kb. 50%-a. Ezzel egyrészt differenciálni lehet (a jobb képességű tanulók kihajtva több információt látnak, a gyengébb képességűeknek nem kell kihajtani), másrészt megfelelő tartalmi összeállítás mellett segíti a folyamatok, összefüggések felismerését.
- **Thermofólia:** A kiadvány tartósabb, kevésbé gyűrődik, jobban tisztítható, könnyebb lapozni. A gyakoroltatáshoz segítség lehet, ha táblafilccel készítik el a megoldást, ami szintén letörölhető, egy feladat többször megoldható.
- **Melléklet:** A kiadvány utolsó oldalai szétvághatóak, a munkáltató oldalakon, vagy önállóan felhasználható elemek alakíthatók ki.

Környezetismeret 5-6. és 7-8. Középsúlyos

Tartalmi sajátosságok:

- **Letisztult, egyszerű,** a figyelem megtartását szolgáló grafikák.
- **Grafikák mellett fotók** az életszerűbbé tételhez, amelyek a tankönyv használatához szükséges absztrakciós képességet kevésbé igénylik. Különösen a kivágható mellékleteknél lesz jelentőségük.
- **Minimális szöveges tartalom.** A feladatok megoldásához nem feltétlenül szükséges az írás-olvasás képessége.
- **Piktogramok.** Az utasítások néhány típusra szorítkoznak, amelyek a sorozaton végig azonos módon jelennek meg (pl. figyelj meg, vágd ki, kösd össze stb.).

Életvitel és gyakorlat 3. és 6. évfolyam

Középsúlyos

- Mindkét tankönyv (különösen a harmadikos) kevés főszöveget tartalmaz (olvasás teljes vagy részleges hiánya miatt).
- A feladatok többségénél (ahol szükséges) ábrákkal, piktogramokkal jelezzük a tevékenységi formát, az utasításokat.
- Letisztult forma, egyértelmű ábrázolás, jól értelmezhető megjelenítés.
- Mellékletben matricák, kivágható ábrák.
- A tananyag elsajátításához szükséges minél több érzékszerv bevonása, a folyamatos ismétlés és állandó gyakorlati tapasztalatszerzés. Az ismeretek rögzítéséhez rengeteg gyakorlati időt kell szánni, életből vett példákkal erősíteni az elméleti anyagot (terepgyakorlat, kísérlet, manuális tevékenység, mozgásos játék, ábrázolás-alakítás tantárgy elemeinek bevonása, szituációs gyakorlatok).
- A feladatok céljainak könnyebb megértése érdekében, a differenciálás könnyebb megvalósítása miatt a taneszközhöz szorosan kapcsolódni fog egy tanári módszertani kézikönyv. Ez a módszertani útmutató tartalmazna további ötleteket, hasznos tanácsokat, játéktárat stb.

Olvasás–írás a középsúlyos értelmi fogyatékosok számára 1–2. évfolyam

Szerzők: Kissné Haffner Éva és Szabó Borbála

- A két évfolyamra szóló tananyag egy kötetben kap helyet.
- A kötethez letölthető tanári kézikönyv készül.
- A kötet kivitelezése: önálló lapok kapcsos dossziéba fűzve; a pedagógiai-fejlesztési céltól függően a lapok többször felhasználhatók vagy kivágásra alkalmasak, 4 vagy 1 színűek.
- A kötet igazodik a kerettanterv követelményeihez, az ott megadott tevékenységi területekhez. Lehetőséget nyújt a differenciálásra a jobban, vagy gyengébben haladóknak egyaránt. A szerzők igyekeznek megteremteni az összhangot a többi tantárggyal, figyelnek a tantárgyak egymásra épülésére.
- A kötet tematikai felépítése a tantervi előírást követi, témakörei a következők: beszédfejlesztés, térorientációs gyakorlatok, finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, emlékezet, gondolkodás, figyelem fejlesztése, íráselemek tanítása.
- A felsorolt tantervi témaköröket kiegészítendő az olvasás előkészítéséhez az alak-háttér differenciáló képesség fejlesztése, az alakállandóság, a gestalt látás, illetve a rész-egész viszony fejlesztése is helyet kap a kötetben, a beszédfejlesztés résznél a hangsúlyos hallásfigyelem fejlesztése mellett az optikus kép is jelentős, ezért mimikai játékok is szerepelnek a kiadványban.

Kommunikáció a középsúlyos értelmi fogyatékosok számára 1–2. évfolyam

Szerzők: Ammerné Nagymihály Emília és Balázsne Fige Ilona

- A két évfolyamra szóló tananyag egy kötetben kap helyet.
- A kötethez letölthető tanári kézikönyv készül.
- A kötet kivitelezése: önálló lapok kapcsos dossziéba fűzve; a pedagógiai-fejlesztési céltól függően a lapok többször felhasználhatók vagy kivágásra alkalmasak, 4 vagy 1 színűek.
- A kötet igazodik a kerettanterv követelményeihez, az ott megadott tevékenységi területekhez. Lehetőséget nyújt a differenciálásra. A szerzők figyelembe veszik a többi tantárgy fejlesztési követelményeit, az anyanyelv és kommunikáció fejlesztési területtel való kapcsolatukat.
- A szerzők vallott álláspontja, hogy a gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára.
- A tankönyv tananyagát ezért az évszakok változásai, a természeti jelenségek, a jeles napok, a nemzeti és családi ünnepek köré szervezik, a kerettantervben szereplő nyolc nagy témakör – beszédfejlesztés és anyanyelv, társadalmi érintkezési normák, testünk, személyes teendők, tájékozódás térben, tájékozódás időben, élőlények, előkészület a felnőtt életre, ünnepek – mentén.

Ének-zene 1-2. évfolyam

Enyhe

- A tankönyv három elkülönülő részből áll. Mivel a könyv két évfolyamra szól, a tanító szabadabban haladhat a tananyaggal a csoportnak megfelelő módon a két éven belül.
- A kezdő szakasz – „A hallható világ” – melyben a hallás fejlesztése kezdődik meg: a mindennapos, jól ismert hangok, zörejek felismerésével, utánzásával, a hangok tulajdonságainak megfigyelésével és már lejegyzésével is (magasság, erősség, ritmus). Ez előkészíti a zenei elemek lejegyzését is. Elengedhetetlen a hallás utáni daltanulás, elsősorban egyszerű gyermekdalok tanulása, és ezek mozgásos-rajzos feldolgozása. Itt fontos kiegészítők a nagyméretű színezhető munkalapok.
- Második: „Az énekelt hangok játéka” – a zenei elemek tudatosítása, dallami és ritmuselemek megismerése és a kottaolvasás gyakorlása. A munkatankönyvben és a gyakorlólapokon is dolgozunk.
- Harmadik: „A zene titkos nyelve” – a hangok, dallamok jelölése (írása-olvasása) kottaképpel.
- Tankönyvünk áttekinthetőségét a vizuális elemek – színek, piktogramok – segítik, színvilága barátságos, a grafikák a megértést segítik és a fantáziát serkentik. A feladatok leírása röviden szerepel a könyvben, segítve a tanítót és a már olvasni kezdő gyerekeket is.
- A tankönyv kiegészítője a hangzó anyagot tartalmazó CD és a részletes útmutatót tartalmazó tanítói kézikönyv.

Ének-zene 5. évfolyam

Enyhe

- A tankönyv két fő alapelve a **használhatóság és az élményszerűség**. Szerzője Antal-Lundström Ilona tapasztalt zenepedagógus és módszertani szakértő.
- Felépítése a **komplex** zenei fejlesztést szolgálja a következő területeken:
- a zene nyelvének, jel/kódrendszerének megismertetése; a hangok tulajdonságainak, kifejező erejének érzékeltetése; a zenei motívumok, a zenei törvényszerűségek megfigyeltetése; a zenei kifejezésformák megértése és használata-előbb tanári segítséggel, irányítással, majd önállóan és csoportban is; a zenei képességek fejlesztése, ezáltal a tanulási kompetenciák javítása.
- **A munkalapok és tankönyvi gyakorló feladatok** beépülnek a lecke tartalmába, annak elmélyítése, további alkalmazása felé mutatnak.
- Lényeges szerepet szán a tankönyv a **hangszeres zenélésnek**, amire dallam- és ritmushangszerek egyaránt alkalmasak.
- **A törekvés a komplexitásra** a tankönyv filozófiájához tartozik.
- Az **elméleti kifejezések**, fogalmi meghatározások nem fontosak a gyerekeknek, és a kerettanterv sem követeli meg, csak felismerés szinten kell ismerniük.
- **A kézjel használatát nem erőltetjük.**

Vizuális kultúra 1-2. osztály

Enyhe

- A foglalkozások célja lépésről lépésre a károsodásokból eredő lemaradások csökkentése a meglévő képességekre építve tanórai keretek között, figyelembe véve a harmonikus személyiségfejlődés igényeit, a gyerekek érdeklődését felkelthető formákkal.
- Nagy hangsúlyt kell helyezni a folyamatos ismétlésre, gyakorlásra.
- Első évfolyamon a fő hangsúly a képességek, készségek kialakításán van, miközben kiemelkedő jelentősége van az érzelmi motivációnak, játékosságnak.
- A második évfolyamon legfőbb a technikák gyakorlása, újabb eszközök és technikák megismerése, helyes ceruzafogás kialakítása, elmélyítése. Festéstechnikai eljárások és eszközök mélyebb megismerése, begyakorlása. Ollóval való vágás gyakorlása, a ragasztás helyes kivitelezése. A síkban való tájékozódás elmélyítése, a testséma fejlesztése.
- Célok: ismerkedjen meg különféle technikákkal, vizuális megfigyelő képesség fejlesztése, adekvát eszközhasználat fejlesztése, képolvasással történő információszerzés fejlesztése, a munkafázisok megfigyelésével, elemzésével, a gondos kivitelezés képességének fejlesztése, különböző anyagok, eljárások személyes tapasztaláson alapuló megismerése.

 Rajzolj szemet, száját és haját a babádnak! Majd vágd ki!

Játékra nevelés 1-2.

Középsúlyos

- A játékra nevelés tantárgy célja, hogy a játék segítségével az értelmileg akadályozott tanulók egyre jobban megismerjék környezetüket, az őket körülvevő tárgyakat, jelenségeket, valamint fejlesszék szociális és kommunikációs készségüket.
- A tantárgy különböző gyakorlattípusaival számos más készség fejlesztésében is szerepet játszik. Pl. gyakorló játékok, konstrukciós játékok, szerepjátékok, didaktikus játékok, spontán játékok, szabályjátékok, szabadban játszható játékok.
- Újdonság az SNI-s tankönyvek sorában, ehhez nem volt korábban külön taneszköz.
- Célunk egy olyan kiadvány fejlesztése, amely feladatokkal, mesékkel, mondókákkal, játékötletekkel segíti a pedagógusokat abban, hogy felkeltsék a gyerekek érdeklődését a játékeszközök iránt, megtanulják a játékeszközök megfelelő használatát, felfedezzék a szabad játék örömét.
- A több szinten differenciált feladatlapok, színezők, bábok, társasjátékok mellett a kiadványhoz kapcsolódik egy tanároknak szóló játékgyűjtemény is.
- Az értelmileg akadályozott gyermekek közel egynegyede nem képes a beszédre. Éppen ezért a kiadvány olyan kis kártyákat is tartalmaz, amelyek a képi kommunikációt segítik, az alternatív és augmentatív kommunikáció eszközeként használhatók. A képecskék a kerettantervi kulcsfogalmakhoz kapcsolódnak. A kommunikáció mellett a kiadványban szereplő feladatok lehetőséget teremtenek olyan készségek fejlesztésére is, mint a figyelem és az emlékezet.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE